

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

05 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

judecători

Ursache Petru

Toma Nadejda

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Țurcan Anatolie

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

Istrati Nicolae Pavel, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 31.07.2015 – 11.12.2015;*
2. *Instanța de apel: 02.03.2016 – 13.10.2016;*
3. *Instanța de recurs: 14.07.2017 – 05.12.2017.*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, Istrati Nicolae Pavel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201/1 alin. (1) lit. b) Cod penal la 1 an 4 luni închisoare.

Conform art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, a fost adăugată parțial pedeapsa aplicată și neexecutată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2015, stabilindu-i lui Istrati Nicolae pedeapsă definitivă de 1 an 8 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat că, la 09 iunie 2015, aproximativ la orele 16:30, inculpatul Istrati Nicolae, aflându-se la domiciliu din XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, a numit-o pe soția sa Istrati Maria Gheorghe cu cuvinte necenzurate, umilitoare, înjosindu-i onoarea și demnitatea,

după care i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico - legală nr. 1443/D traumă cranio - cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare ușoară. Echimozele la nivelul membrelor superioare și inferioare, în comun cât și fiecare în parte se califică ca vătămare neînsemnată.

În rezultatul acțiunilor infracționale ale lui Istrati Nicolae Pavel, părții vătămate Istrati Maria i-au fost cauzate suferințe psihice și fizice, exprimate prin maltratarea și jignirea sistematică.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 201/1 alin. (1) lit. b) Cod penal după semnele calificative: *violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale și suferințe psihice.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de avocatul Marin Afanas în numele inculpatului Istrati Nicolae, solicitând casarea parțială a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Istrati Nicolae să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității de 150 de ore, inclusiv cu aplicarea prevederilor art. 90 alin. (11) Cod penal, de a menține separat condamnarea inculpatului prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2015, la 1 an 4 luni închisoare, prin care pedeapsa aplicată a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an, în baza art. 90 alin. (1) Cod penal, invocând următoarele motive:

- inculpatul Istrati Nicolae Pavel și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, s-a căit sincer în cele comise și a depus o cerere, prin care a solicitat examinarea cauzei în baza art. 364/1 Cod de procedură penală și a declarat instanței că, a fost provocat de soția sa - partea vătămată să comită aceste acțiuni prin comportamentul său amoral și anume soția acestuia nu doarme acasă, nu are grijă de copilul lor comun și se întâlnește cu mai mulți bărbați;

- a menționat că, partea vătămată a plecat în Federația Rusă, or. Moscova cu alt bărbat, unde locuiește până în prezent, iar copilul minor la lăsat la întreținerea sa, dar în special cu mama inculpatului, care este în etate;

- deși vina inculpatului este dovedită, a considerat că, acesta nu trebuie să suporte o pedeapsă aspră, deoarece vina a recunoscut, nu este dependent de alcool sau droguri, regretă cele întâmplate și promite că pe viitor nu v-a mai săvârși infracțiuni.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2017 a fost admis, din alte motive, inclusiv din oficiu, apelul avocatului Marin Afanas în numele inculpatului Istrati Nicolae, casată sentința Judecătoriei Rîscani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit

modului stabilit, pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal pe art. 201/1 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta constituie contravenție prevăzută de art. 78/1 Cod Contravențional.

A fost încetat procesul contravențional în privința lui Istrati Nicolae Pavel pe art. 78/1 Cod Contravențional, în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere contravențională.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, la data de 09.06.2015 aproximativ la orele 16:30, Istrati Nicolae, aflându-se la domiciliu din XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, a numit-o pe soția sa Istrati Maria Gheorghe cu cuvinte necenzurate, umilitoare, înjosindu-i onoarea și demnitatea, după care i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i părții vătămate Istrati Maria echimoze la nivelul membrelor superioare și inferioare, care conform raportului de expertiză medico - legală Nr. 1443/D din 09.06.2015, se califică drept vătămare neînsemnată.

Instanța de apel a menționat că, prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016 (Monitorul Oficial nr.306-313/661 din 16.09.2016) a fost modificat conținutul art. 201/1 Cod penal, având următorul cuprins: **alin. (1): acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin: a) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății; b) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei; c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, totodată, notificând și art. 10 alin. (1) Cod penal.**

Instanța de apel a considerat că partea de învinuire în care lui Istrati Nicolae i se impută și cauzarea leziunilor corporale ușoare nu și-a găsit confirmare, deoarece în raportul de expertiză medico - legală Nr. 1443/D din 23.06.2015, medicul legist nu a concretizat vechimea leziunilor corporale, indicând și vătămări ușoare și vătămări neînsemnate, or, la 09.06.2015 partea vătămată Istrati Maria a fost examinată de către medicul legist I. Scurtu și din spusele ei, rezultă că a fost agresată de către soț la data de 06.06.2015 și 09.06.2015.

La fel, fiind menționat și faptul că, inculpatul Istrati Nicolae, atât la urmărirea penală cât și în instanța de fond, a relatat că nu a lovit-o pe partea vătămată Istrati Maria, iar leziunile corporale depistate la ea, fiind mai demult, iar din ordonanța de învinuire, rezultă că inculpatul a fost pus sub învinuire doar pe faptul maltratării în ziua de 09.06.2015.

Totodată, instanța de apel a reținut că, confruntări între inculpatul Istrati Nicolae și partea vătămată Istrati Maria nu au fost efectuate.

În atare situație, apar dubii referitor la timpul cauzării leziunilor corporale ușoare părții vătămate Istrati Maria, iar potrivit art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează în favoarea inculpatului.

Astfel, instanța de apel a indicat că, în cazul dat, nici una dintre părți nu a solicitat termen pentru înlăturarea divergențelor și a dubiilor apărute, însă instanța de apel, având în vedere modificările introduse prin Legea Nr. 196 din 28.07.2016, Monitorul Oficial nr. 306 - 313 din 16.09.2016, a ajuns la concluzia că în acțiunile lui Istrati Nicolae nu se conțin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201/1 Cod penal, ci se conțin elementele constitutive ale contravenției prevăzută de art. 78/1 Cod Contravențional.

Reieșind din prevederile art. 30 Cod Contravențional și din materialele dosarului, instanța de apel a considerat necesar de a înceta procesul contravențional din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspunderea contravențională, care este de 12 luni de la data săvârșirii contravenției, or, contravenția a fost comisă de către Istrati Nicolae la data de 09.06.2015.

Totodată, instanța de apel a dispus eliberarea de sub arest a lui Istrati Nicolae, indicând că, s-a aflat în penitenciar din 09.06.2015 până la 13.10.2016, iar termenul de probă stabilit prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29.05.2015 a expirat.

6. Decizia instanței de apel, pronunțată integral la data de 14 noiembrie 2016, este atacată cu recurs ordinar de procuror, la data de 17 noiembrie 2017, care, invocând prevederile art.427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii*, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în altă componență.

În susținerea solicitării sale invocă ilegalitatea hotărârii instanței de apel, care în mod greșit a calificat acțiunile lui Istrati Nicolae Pavel în baza codului contravențional, deoarece în opinia recurentului probele administrate în cauză dovedesc că în acțiunile inculpatului se conțin elementele faptei prevăzute de art. 201/1 alin. (1) Cod penal.

Acuzatorul de stat reține că instanța de apel a invocat în motivarea soluției dispuse de recalificare a acțiunilor lui Istrati Nicolae, faptul că prin Legea nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative au fost introduse modificări în dispoziția art. 201/1 Cod penal, fiind modificată componența infracțiunii de violență în familie. Astfel, conform legii sus citate, ca indice obligatorii a infracțiunii de violență în familie, în cazul aplicării acelei violențe și maltratare, a fost introdusă producerea de consecințe sub formă de „vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății”.

Prin urmare, instanța de apel, invocând anume aceste circumstanțe a dispus încetarea procesului penal în privința lui Istrati Nicolae Pavel, deoarece a considerat că, pe caz, părții vătămate Istrati Maria Gheorghe i-au fost cauzate leziuni corporale neînsemnate.

Această afirmație a instanței de apel acuzarea o constată total greșită și combătută prin probele cercetate, deoarece:

- în primul rând, chiar în actul de învinuire (f.d. 117), cât și în rechizitoriu (f.d. 125 – 129) lui Istrati Nicolae Pavel i-a fost incriminată săvârșirea infracțiunii de violență asupra soției sale Istrati Maria Gheorghe soldată cu cauzarea de leziuni corporale;

- conform aceleiași învinuiri, organul de urmărire penală, în baza probelor acumulate a delimitat acele consecințe ale faptei săvârșite de către Istrate Nicolae Pavel, având în vedere că au fost constatate două categorii de leziuni provocate părții vătămate Istrati Maria Gheorghe - leziuni corporale de gravitate ușoară și leziuni corporale de gravitate neînsemnată;

- conform raportului de expertiză medico - legală nr. 1443/D (f.d. 28 – 29) la partea vătămată Istrati Maria Gheorghe au fost constatate: traumă cranio - cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu de califică **ca vătămare ușoară**; echimoze la nivelul membrelor superioare și inferioare, în comun cât și fiecare în parte se califică ca vătămare neînsemnată.

Prin urmare, acuzarea constată că instanța de apel în mod eronat a apreciat raportul de expertiză medico - legală nr. nr. 1443/D și neîntemeiat și neargumentat a respins această probă, sau cel puțin concluziile acestui raport de expertiză.

În partea ce ține de afirmația instanței de apel cu privire la faptul că lui Istrati Nicolae Pavel i s-a înaintat învinuirea doar în săvârșirea faptei la data de 09.06.2015, este de reținut că inculpatului i-a fost incriminată realizarea infracțiunii anume la această dată, iar conform aceluiași raport de expertiză nr. 1443/D „leziunile depistate la Istrati Maria puteau fi cauzate în timpul și circumstanțele indicate...”.

Mai mult ca atât, atrage atenția că, cauza dată a fost examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, iar instanța de apel urma să acționeze în conformitate cu recomandările pct. 30 ale Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești.

De comun cu cele menționate, acuzarea consideră că în partea dispozitivă a sentinței pronunțată de prima instanță, a fost admisă o eroare materială cu privire la calificarea faptei lui Istrati Nicolae Pavel pe art. 201/1 alin. (1) lit. b) Cod penal, contrar faptului că în descriptivul sentinței instanța califică fapta acestuia în baza art. 201/1 alin. (1) Cod penal.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul lărgit menționează că potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Din materialele cauzei, Colegiul lărgit atestă faptul că, în prima instanță, judecarea cauzei a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în procedura simplificată prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, la solicitarea inculpatului, care printr-un înscris autentic a declarat că, recunoaște faptele așa cum sunt descrise în rechizitoriu, susține probele acumulate în cadrul urmăririi penale pe care le cunoaște și nu dorește administrarea de noi probe (f.d.169, vol. I).

Astfel că, prima instanță, prin încheiere protocolară a admis cererea inculpatului, deoarece a constatat că, din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat (f.d.175-176, vol. I).

Ulterior, nefiind de acord cu pedeapsa stabilită inculpatului, a declarat apel partea apărării, și la judecarea cauzei, instanța de apel a considerat că în acțiunile inculpatului nu se întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de violență în

familie, dar se conțin elementele constitutive ale contravenției prevăzută de art. 78/1 Cod Contravențional, indicând modificările introduse prin Legea Nr. 196 din 28.07.2016, Monitorul Oficial nr. 306 - 313 din 16.09.2016, și în baza art. 30 Cod Contravențional a fost încetat procesul contravențional din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspunderea contravențională.

Colegiul lărgit consideră că concluzia instanței de apel este una eronată și contrară legii în vigoare, or, în situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art. 364/1 Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art. 364/1 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală și **nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.**

Astfel, Colegiul penal consideră, că este contrară practicii judiciare concluzia instanței de apel, care a examinat cauza în procedura prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, dar a considerat că partea de învinuire în care lui Istrati Nicolae i se impută și cauzarea leziunilor corporale ușoare nu și-a găsit confirmare, deoarece în raportul de expertiză medico - legală Nr. 1443/D din 23.06.2015, medicul legist nu a concretizat vechimea leziunilor corporale, indicând și vătămări ușoare și vătămări neînsemnate, neținând cont de faptul, că inculpatul a acceptat probele administrate în cauză și a solicitat examinarea cauzei în baza acestora, iar potrivit concluziilor expuse în raportul de expertiză indicat supra, „**Traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comotie cerebrală, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui corp contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară**”, iar „Echimozele la nivelul membrelor superioare și inferioare, în comun cât și fiecare în parte se califică ca vătămare neînsemnată” (f. d. 29, vol. I).

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide, că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis erorile de drept prevăzute în art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs, deci există temeiuri de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apelul declarat, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui **Istrati Nicolae Pavel**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **04 ianuarie 2018**.

Președinte

Ursache Petru

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Alerguș Constantin

Judecător

Țurcan Anatolie